

Norrtälje kommun

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Lommarskolan
belägen i Norrtälje kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid Lommarskolan inte uppfyller författningskraven avseende betygsättning, studiero och elevhälsans förebyggande- och hälsofrämjande arbete. Skolinspektionen förelägger därför med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Norrtälje kommun, som är huvudman för Lommarskolan, att senast den **13 oktober 2021** vidta nedan angivna åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Huvudmannen måste vidta följande åtgärder:

1. Se till att rektorn för en betygs katalog i enlighet med bestämmelserna. I detta ingår att rektorn och betygsättande lärare ges kompetensutveckling i de krav som gäller för betygssättning samt rättelse och ändring av betyg. (2 kap. 34 § och 3 kap. 14 § skollagen, 6 kap. 10 § skolförordningen [2011:185], 15 § Skolverkets föreskrifter om betygs katalog [SKOLFS 2011:123])
2. Se till att rektorn, tillsammans med personalen, kartlägger orsaken till att studieron brister samt de behov som finns i aktuell klass och aktuella ämnen och utifrån denna kartläggning vidtar de åtgärder som krävs för att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero (2 kap. 9 och 10 §§, 5 kap. 3 § skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar.).
3. Se till att rektorn, genom att inhämta uppgifter från lärare och elever, följer upp och utvärderar de åtgärder som vidtagits för att tillförsäkra eleverna en skolmiljö som präglas av studiero. I samband med utvärdering av vidtagna åtgärder ska rektorn också ta ställning till om andra eller ytterligare åtgärder behövs och i förekommande fall besluta om sådana samt se till att dessa genomförs. (2 kap. 9-10 §§ skollagen; Lgr 11, 1 Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar.)
4. Se till att elevhälsans samtliga kompetenser deltar i det förebyggande- och hälsofrämjande arbetet. Med samtliga kompetenser avses personal med medicinsk-, psykologisk-, psykosocial- och specialpedagogisk kompetens. (2 kap. 25 § skollagen.)

Avhjälpta brister

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Norrtälje kommun avhjälpt bristerna avseende kartläggningen av nyanlända elevers kunskaper och det systematiska kvalitetsarbetet vid Lommarskolan. Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpta.

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Om ärendet

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Norrtälje kommun under våren 2019. Skolinspektionen fattade den 5 juni 2019 beslut efter tillsyn av Lommarskolan. Vid uppföljning av beslutet konstaterades att alla brister inte avhjälpts och Skolinspektionen fattade ett nytt beslut 3 mars 2020. I beslutet bedömde Skolinspektionen att det fanns brister avseende kartläggningen av nyanlända elevers kunskaper, betygsättning, studiero, elevhälsans förebyggande- och hälsofrämjande arbete och det systematiska kvalitetsarbetet vid Lommarskolan. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av dessa brister. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Norrtälje kommun inkom med 15 september, kompletterande redovisning den 27 november och digitala intervjuer den 1 och 2 december 2020 samt en kompletterande redovisning den 12 januari 2021.

Skälen för beslutet

Föreläggande

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Skolans verksamhet måste utvecklas så att

den svarar mot de nationella målen. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället (Lgr 11, 1 Varje skolas utveckling). En skolenhets rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas (2 kap 9 § skollagen). Rektorn beslutar även om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap 10 § skollagen). Rektorn ansvarar även för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas och att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar). Huvudmannen ska se till att personalen vid skolenheten ges möjligheter till kompetensutveckling och att lärare och annan personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Betygsättning

Skolinspektionen bedömer att betygskatalogen vid Lommarskolan fortfarande inte förs i enlighet med författningarnas krav. Visserligen framgår av utredningen att betygen i betygskatalogen är daterade och signerade, men det framgår även att flera betyg har ändrats utan att det av betygskatalogen framgår vem som gjort dessa ändringar eller på vilka grunder betygen ändrats. Det framgår inte heller när ändringarna gjorts. Betygskatalogen innehåller dokumentationen av de betyg lärarna satt, det är därför viktigt att rektorn ser till att betygskatalogen förs på ett korrekt sätt. Ett beslutat betyg kan bara ändras på två grunder; genom rättelse eller ändring. Om ett betyg ändras ska det av betygskatalogen framgå på vilken grund betyget ändrats. Av Lommarskolans betygskatalog framgår det inte utifrån vilken grund som betygen ändrats. Det ska även framgå av betygskatalogen vem som gjort ändringen och när ändringen gjorts. Inte heller detta framgår av Lommarskolans betygskatalog.

Enligt skollagen ska rektor se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen). Enligt skolförordningen ska beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen). Av Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med en egenhändig signatur (7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog). Vidare framgår av skollagen att ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller

liknande förbiseende får rättas av rektorn (3 kap. 19 § skollagen). Om ett beslut om betyg är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska den eller de som har fattat beslutet ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks. Under vissa omständigheter ska en sådan ändring göras av rektorn (3 kap. 20 § skollagen). Av Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att rättelser och ändringar ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras och det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog).

I beslut den 3 mars 2020 bedömde Skolinspektionen att betygskatalogen vid Lommarskolan inte fördes i enlighet med författningarnas krav. I betygskatalogen för betygen för höstterminen 2019 saknades signering och datering för betygen i fyra ämnen. Vidare saknades datering för betygen i ytterligare tre ämnen.

Norrtälje kommun har inkommit med en redovisning av åtgärder. Av redovisningen framgår huvudmannen planerade att inför betygsättningen höstterminen 2020 ta upp och diskutera rutinerna för betygsättning på ett rektorsmöte. Rektorn bekräftar vid intervju att huvudmannen vid det aktuella rektorsmötet tagit upp betygsättningen. Vidare framgår av redovisningen att huvudmannen planerade att följa upp betygsättningen på Lommarskolan varje termin för att säkerställa att alla betyg är signerade och daterade vid terminens slut.

Av utredningen framgår att betygen i betygskatalogen är daterade och signerade. Inför Skolinspektionens intervju med rektorn har Skolinspektionen tagit del av Lommarskolans betygskatalog för vårterminen 2020. Av betygskatalogen framgår att betygen är signerade men att endast ett av betygen är daterat. Av intervjun med rektorn framgår att skolans lärare har diskuterat betygsättning och att de fått ut en lathund för betygsättning. Rektorn tror dock inte att lärarna fått någon kompetensutveckling kopplad till betygsättning. Vad gäller att endast ett betyg är daterat i betygskatalogen konstaterar rektorn att lärarna missat att läsa att betygen ska vara daterade. Skolinspektionen har även tagit del av skolans betygskatalog för höstterminen 2020. Av den framgår att alla betyg är såväl daterade som signerade.

Av utredningen framgår dock att betyg ändrats utan att det av betygskatalogen framgår vem som ändrat betygen, det framgår inte heller när eller varför betygen ändrats. I betygskatalogen för höstterminen 2020 har fem betyg ändrats genom att betyget strukits över och ett nytt betyg skrivits in för hand.

Fyra av de ändrade betygen avser ett praktisk-estetiskt ämne. I samtliga fall innebär ändringen att betyget höjts ett steg, i fyra fall från betyget B till betyget A och i ett fall från betyget C till betyget B. Det saknas noteringar om vem som gjort ändringarna och när ändringarna gjorts. Det saknas också noteringar om på vilken grund betygen ändrats. Ändringarna har dock inte medfört att elevernas sammanlagda poäng för betygen ändrats i betygskatalogen, trots att det framstår som att dessa elevers poäng ökat.

Studiero

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i skolans arbete med att säkerställa att utbildningen utformas så att alla elever får en skolmiljö som präglas av studiero. Av utredningen framgår det visserligen att det råder studiero i de flesta klasserna i de flesta ämnena, men att studieron brister generellt i årskurserna 5-6 och i tre praktisk-estetiska ämnen i årskurserna 3-6. Vidare framgår av utredningen att det pågår ett arbete för att säkerställa studiero, men att lärarna i de praktisk-estetiska ämnena inte deltar i detta arbete.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero (5 kap. 3 § skollagen). Av läroplanen framgår vidare att rektorn har ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

I beslut den 3 mars 2020 bedömde Skolinspektionen att Norrtälje kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Detta då eleverna vid Lommarskolan upplevde att de blev störda i undervisningen och lärarna inte alltid använde ett gemensamt förhållningssätt och metoder för att upprätthålla studieron.

Norrtälje kommun har inkommit med en redovisning av åtgärder. Av redovisningen framgår att skolan i det systematiska kvalitetsarbetet identifierat studieron som ett utvecklingsområde och tagit fram en arbetsplan för att förbättra studieron. Av arbetsplanen framgår att skolan tagit fram ett flertal insatser för att eleverna ska känna studiero. Insatserna består av ett visst ämnesövergripande lektionsupplägg, ett förbättrat elevrådsarbete, en viss struktur för klassråd och elevråd, ökad närvaro av studiehandledare, rastaktiviteter, konflikthantering utanför lektioner samt problembaserad metodutveckling för ökad tydlighet, samsyn och kvalitet i undervisningen. Av redovisningen framgår även att skolans socialpedagog arbetar tätt med eleverna och elevhälsoteamet.

Av intervjuer med lärare, elever och rektorn framgår att det är studiero i de flesta klasserna i de flesta ämnena. Lärare och rektorn ger en samstämmig bild av studieron på skolan. I förskoleklassen är det mestadels studiero, men i årskurserna 1-2 störs studieron ibland av studiehandledare och assistenter. I årskurserna 3-4 är det mestadels studiero under de ämnen som klasslärararen undervisar i, vilket även bekräftas av eleverna. I årskurserna 5-6 saknas däremot studiero. Enligt eleverna i årskurserna 5-6 är det stökigt varje dag i klassen.

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att eleverna inte har studiero i alla ämnen. Eleverna i årskurserna 3-6 berättar att det inte är studiero i tre praktisk-estetiska ämnen. Eleverna berättar att elever i dessa ämnen skriker och springer runt och att läraren inte alltid agerar för att upprätthålla studieron. Elever i årskurserna 5-6 berättar vidare att eleverna inte lyssnar när läraren säger till, eftersom läraren inte känner elevernas föräldrar. Skolinspektionen har inte intervjuat någon lärare i ett praktisk-estetiskt ämne. I intervju med andra lärare bekräftar dock lärarna elevernas bild av att det inte är studiero under lektionerna i en del praktisk-estetiska ämnen. Lärarna berättar även att rektorn bitt lärarna att skriva ned vad eleverna berättar om lektionerna i dessa ämnen för att ta reda på orsakerna till att det är oroligt på dessa lektioner. Även rektorn bekräftar elevernas bild av att studieron brister i en del praktisk-estetiska ämnen.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att det pågår ett arbete för att skapa studiero, men att detta arbete inte omfattar alla ämnen. Lärarna berättar att de bland annat arbetar med ett visst ämnesövergripande lektionsupplägg, men att lärarna i praktisk-estetiska ämnen inte deltar i detta arbete. Rektorn bekräftar detta och berättar att arbetet för att skapa studiero börjat med de lärare som har eleverna mest, lärarna i de praktisk-estetiska ämnena har eleverna bara en dag i veckan. Rektorn berättar dock att han tagit upp studieron med lärarna i två praktisk-estetiska ämnen.

Elevhälsans förebyggande- och hälsofrämjande arbete

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i elevhälsans förebyggande- och hälsofrämjande arbete. Visserligen framgår det av utredningen att det bedrivs ett förebyggande- och hälsofrämjande arbete på Lommarskolan, men personal med psykologisk kompetens har inte deltagit i detta arbete. Elevhälsans samtliga kompetenser deltar därmed fortfarande inte i det förebyggande- och hälsofrämjande arbetet.

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande.

Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator (2 kap. 25 § skollagen).

I beslut den 3 mars 2020 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i elevhälsans främjande och förebyggande arbete. Utredningen visade att elevhälsans samtliga kompetenser inte tillvaratogs på ett samlat sätt i ett förebyggande och hälsofrämjande arbete utifrån elevernas behov.

Norrälje kommun har inkommit med en redovisning av åtgärder. Av redovisningen framgår att Lommarskolan under vårterminen 2020 fick en kontaktperson på den Centrala barn- och elevhälsan som deltar i elevhälsoteamets möten. Kontaktpersonen fungerar som länk till de olika professionerna i den Centrala barn- och elevhälsan för frågor på individ-, grupp- och organisationsnivå. Centrala barn- och elevhälsan beslutar sedan vilka professioner som passar bäst att stödja ett aktuellt ärende, exempelvis att skolpsykologen ska delta i arbetet. Av kommunens uppföljning framkommer dock att de beställningar som skolan gjorde på grupp- och organisationsnivå aldrig slutfördes med anledning av smittrisk för Covid-19. Av redovisningen framgår även att en socialpedagog anställdes på skolan och att skolsystemens och kuratorns tid på skolan utökats.

Av intervjun med representanter för elevhälsan framgår att det pågår ett förebyggande- och hälsofrämjande arbete på skolan. Representanterna berättar att arbetet påverkats av pandemin men redogör även för arbeten med studiero, rastaktiviteter, trygghet, respekt, självrespekt och rörelse.

Av intervjuer med representanter för elevhälsan och rektorn framgår dock att skolpsykolog inte deltagit i det förebyggande- och hälsofrämjande arbetet på skolan. Representanter för elevhälsan berättar att arbetet med det förebyggande- och hälsofrämjande arbetet bedrivs i skolans elevhälsoteam. Det framkommer även att skolpsykologen inte deltar på dessa möten, utan att skolpsykologen konsulteras vid behov i det åtgärdande arbetet. Rektorn bekräftar denna bild och berättar att skolpsykologen kan komma till skolan vid behov. Rektorn redogör även för att kontaktpersonen kan ta med sig en fråga från elevhälsoteamet till Centrala barn- och elevhälsan och diskutera den där med skolläkare och skolpsykologer och därefter ta med det tillbaka till skolans elevhälsoteam.

Skäl till föreläggande som ingripande

Enligt skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett föreläggande

ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna (26 kap. 10 § skollagen).

Då Norrtälje kommuns verksamhet vid Lommarskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten vad gäller betygsättning, studiero och elevhälsans förebyggande- och hälsofrämjande arbete föreligger skäl att förelägga Norrtälje kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälpta brister i verksamheten

Kartläggning av nyanlända elevers kunskaper

Skolinspektionen bedömde i beslut den 3 mars 2020 att det fanns brister i skolans arbete med att kartlägga nyanlända elevers kunskaper. Visserligen genomfördes en kartläggning av elevernas kunskaper på skolan och vid kunskapsbedömningen användes Skolverkets kartläggningsmaterial steg 1 och steg 2, men kunskapsbedömningen skedde inte tillräckligt skyndsamt. Rektorn uppgav att kunskapsbedömningen inte skedde inom två månader från det att eleven tagits emot på skolan.

Skolinspektionen bedömer att Norrtälje kommun vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa bristen. Denna bedömning görs framför allt utifrån att det av huvudmannens redovisning och intervjuer med rektorn, lärarna och elevhälsan framgår att Lommarskolan fått stöd från huvudmannen, genom centrala resurser, med kartläggningen av nyanlända elevers kunskaper. Vidare framgår det av redovisningen att huvudmannen tagit fram en processbeskrivning för mottagande av nyanlända elever som fungerar som ett stöd för rektorn och personal för mottagande, inskrivningssamtal, kartläggningar, beslut om årskurs och klass, rätt till stöd, svenska som andraspråk, studiehandledning och anpassad- och prioriterad timplan. Huvudmannen har även tagit fram mallar och andra dokument till stöd för rektorn. Av intervjun med rektorn framgår vidare att beslut om placering av nyanlända elever i årskurs och klass fattas inom två månader.

I skollagen anges att en nyanländ elevs kunskaper ska bedömas om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Det är rektorn som ansvarar för att en sådan bedömning görs (3 kap. 12 c § skollagen). Bedömningen ska göras skyndsamt och i vart fall i sådan tid att beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp kan fattas inom två månader från det att eleven har tagits emot i skolväsendet inom grundskolan (3 kap. 12 d-e §§ skollagen).

Systematiska kvalitetsarbetet

Skolinspektionen bedömde i beslut den 3 mars 2020 att det fanns brister i det systematiska kvalitetsarbetet för Lommarskolan. Detta då det saknades en skolövergripande resultatsammanställning och analys av elevernas upplevelse av studiero och att de resultat som sammanställts vad gäller skolans kunskapsresultat endast omfattade några av skolans ämnen och årskurser samt att analysen av dessa resultat hade brister.

Skolinspektionen bedömer att Norrtälje kommun vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa bristerna. Denna bedömning görs framför allt utifrån att det av skolans kvalitetsrapport för 2020 framgår att skolans arbete med studiero följts upp och analyserats. Vilket bland annat resulterat i att skolan uppmärksammat att det finns en rad olika normer bland lärarna trots att de känner till skolans ordningsregler. Av kvalitetsrapporten framgår vidare att studiero är ett av skolans utvecklingsområden. Utifrån detta har skolan tagit fram en arbetsplan med flera insatser för att förbättra studieron. Vad gäller kunskapsresultat framgår av kvalitetsrapporten att skolan genomfört "läsa, skriva, räkna-garantin" i årskurs 1. Det framgår vidare att skolan följt upp betygen i alla ämnen i årskurs 6 och i viss mån analyserat dessa. Analysen av kunskapsresultaten utgår i huvudsak från förklaringar på individnivå.

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består av uppföljning, analys och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever (4 kap. 3-4 §§ skollagen). Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls (4 kap. 5§ skollagen).

På Skolinspektionens vägnar

X Andreas Gydingsgård

X Joakim Öberg

Beslutsfattare
Signerat av: Andreas Gydingsgård

Föredragande
Signerat av: Joakim Öberg

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Anna Svenson deltagit.